

Usikkerhed under sikkerhedskonferencen

Den 20. februar 2020, Neue Solidarität

Af Alexander Hartmann

Medens disse linjer skrives, samles deltagerne i den 56. sikkerhedskonference i München (MSC). Over 500 højtplacerede internationale beslutningstagere ventes at deltage i konferencen, der finder sted mellem den 14. og 16. februar, deriblandt over 35 stats- og regeringschefer såvel som omkring 100 udenrigs- og forsvarsministre. De Forenede Stater repræsenteres af deres nykonservative udenrigsminister Mike Pompeo.

Ikke for første gang vil diskussionen blive præget af en voksende følelse af fortvivlelse hos de vestlige eliter over deres tiltagende uformåenhed til at påtvinge resten af verden deres vilje. Wolfgang Ishinger, der har ledet møderne siden 2008, offentliggjorde den 10. februar i Berlin Münchenmødets sikkerhedsberetning og kundgjorde, at dette års mødetema ville hedde "Westlessness" ("Vestløshed"). Hvad han mener med det, beskriver han således: "Der optræder for tiden et dobbelt fænomen, nemlig for det første, at Vesten er mindre vestligt, og for det andet, at verden som helhed er mindre vestlig. Hvad betyder det for de tyske, europæiske og globale forhold, især for vor sikkerhedspolitik?" Ischinger sagde, at der eksisterer "en vidt udbredt følelse af ubehag og uro over den tiltagende usikkerhed angående Vestens grundlæggende betydning. Mange sikkerhedspolitiske udfordringer synes at forekomme uadskilleligt forbundne med det, som nogle betegner som det vestlige projekts nedgang."

Desuden, fortsatte han, "synes vi at have mistet en fælles forståelse af, hvad det overhovedet vil sige at være en del af

Vesten. Selvom dette måske er den vigtigste strategiske udfordring for de transatlantiske partnere, virker det usikkert, om Vesten kan udvikle en fælles strategi for en ny æras stormagtskonflikter.”

Når Ischinger klager over, at vi “har mistet en fælles forståelse af, hvad det overhovedet vil sige at være en del af Vesten”, så tænker han øjensynligt først og fremmest på holdningen hos den amerikanske præsident Donald Trump. Trump vandt præsidentvalget i 2016 med et løfte om at bryde med doktrinen om de evige krige og at oprette gode forbindelser til Rusland og Kina. Siden da har de vestlige eliter forsøgt alt for at forhindre ham i at holde dette løfte og få ham afsat fra embedet; men med det mislykkede forsøg på at få ham afsat, har Trumps chancer for at beholde embedet også efter det næste præsidentvalg, tiltaget betydeligt.

Dette er fra de vestlige elitors synspunkt næsten den “størst tænkelige ulykke”: Hvis USA forlader sin afvisende holdning over for Rusland og Kina, så mangler de vestlige eliter den politibetjent, der skal gennemtvinge deres krav over for de genstridige nationer. Det britiske overhus offentliggjorde for godt et år siden en rapport, i følge hvilken den britiske politiks vigtigste prioritet måtte være at forhindre en ny præsidentperiode for Trump, fordi skaderne for det britisk-amerikanske “særlige forhold” ellers ville blive uoprettelige. Og en del af strategien for at forhindre et genvalg af Trump er at ophede krisecentre som Irak og Syrien i et forsøg på at få draget Trump ind i en krig og derved foranledige ham til at bryde sine valgløfter.

Tidligere udenrigsministre advarer om fare for atomkrig

Rent faktisk er det netop den geopolitiske holdning, hvormed de i München forsamlede repræsentanter for de “vestlige” eliter prøver at påtvinge resten af verden deres “liberale internationale orden”, selv den største trussel mod den globale sikkerhed. Den 10. februar udsendte “Aspen Ministers Forum”, en forening af tidligere udenrigsministre fra hele

verden, en erklæring, hvor de forlangte en forlængelse på 5 år af den nye START-nedrustningsaftale og advarede om, at faren for en atomkrig er stor, hvis denne og tilsvarende forholdsregler ikke gennemføres.

“I dag befinder verden sig i tilbagegang”, står der i erklæringen. “De geopolitiske spændinger tiltager, og mange stormagter fremhæver atter atomvåbnenes betydning i deres militærstrategier.” De tidligere udenrigsministre konstaterer “en øget oprustningskæmpe mellem De forenede Stater og Rusland, en øget risiko for militære uheld og en forringelse af de forhandlede aftaler om reducere af våbnene og ikke-spredning af atomvåben. Alle disse ting bidrager til en hurtigt aftagende kernevåbensikkerhed og en øget mulighed for anvendelse af atomvåben, enten bevidst eller som følge af en utilsigtet eskalation.”

De henviser til den nyeste skarpe konfrontation mellem USA og Iran, der har vist, “hvor hurtigt manglen på retningslinjer kan bringe os til kanten af en krig. Som følge af en udhuling af de internationale aftaler og de diplomatiske kanaler, nærmede vi os muligheden for en ulykke... Farerne for en fejlregning er for store til, at statslederne kunne gribe til tvetydig kommunikation, trusler og militære aktioner.” De kræver derfor “et genoplivet internationalt samarbejde, der hviler på den offentlige forståelse af farerne og mulighederne for risikoneutralisering.”

Hovedophavsmændene til erklæringen er den tidligere amerikanske udenrigsminister Madeleine K. Albright og den russiske udenrigsminister Igor Ivanov. Blandt de 23 øvrige underskrivere er Alexander Downer, Anne Moussa, Joschka Fischer, Malcolm Rifkind og Javier Solana.

Rusland agiterer for et topmøde mellem de fem stormagter

Netop af samme grund har grundlæggeren og forkvinden for Schiller Instituttet længe anbefalet et nyt paradigme for internationale relationer, der ikke længere grunder sig på

konkurrencetækning mellem stormagterne, men på et samarbejde i menneskehedens fælles interesse. Efter mordet på den iranske general Soleimani den 3. januar opfordrede hun til en hastekonference mellem præsidenterne Trump, Putin og Xi for at arbejde for en bilæggelse af konflikterne. Helt tilsvarende har Ruslands præsident Putin den 15. januar foreslået et topmøde mellem stats- og regeringscheferne for de 5 faste medlemmer af FN's sikkerhedsråd, og ud fra højtstående russiske diplomaters udtalelser fremgår det, at Rusland tager dette forslag meget alvorligt.

Således har udenrigsminister Lavrov den 7. februar i en tale i anledning af et særfrimærke til minde om 75-årsdagen for Jaltakonferencen mellem USA, Sovjetunionen og Storbritannien hentydet til Putins forslag. Angående betydningen af Jaltakonferencen bemærkede Lavrov: "Konferencen, som bragte førerne af koalitionen mod Hitler sammen, fandt sted i en atmosfære af gensidig forståelse og samarbejde. Førerne af de tre stormagter havde vilje nok til at vokse ud over deres egne ambitioner og stridigheder og udarbejde konstruktive forslag med henblik på en snarlig afslutning af krigen og opbygningen af en efterfølgende international sikkerhedsarkitektur. Jeg føler mig overbevist om, at det er rigtigt at kaste et blik tilbage på de fælles interesser i historien, når verden i dag står over for talrige udfordringer og trusler", understregede Lavrov.

Under en audiens i anledning af det russiske diplomatiske dag den 10. februar talte Ruslands ambassadør i De forenede Stater, Anatolij Antonov, om styrkelsen af forholdet til USA. Han understregede: "Vort land har aldrig unddraget sig ansvaret for sikring af fred og stabilitet... Vi værner om principperne for ikke-indblanding i indre anliggender." Og han erklærede også: "Vi vil gå vort stykke af vejen til enhver stat, der forsøger at opbygge et forhold til Rusland på grundlag af gensidig respekt og interesseudligning. Vi er overbeviste om, at forbedringen af det russisk-amerikanske

samarbejde ikke blot svarer til begge landes interesser, men også vil få en produktiv indvirkning på verdens gang som helhed.”

Angående præsident Putins opfordring til et topmøde mellem de fem faste medlemmer af FN's sikkerhedsråd sagde Antonov: “Hvad det angår regner vi med hjælp fra vore partnere til at virkeliggøre initiativerne... Kina og Frankrig har reageret positivt på indbydelsen, men Rusland har endnu ikke modtaget noget svar fra De forenede Stater og Storbritannien.”

Også FN-sekretariatet anser sådant et topmøde for en god ide. “Vi vil hilse ethvert møde mellem sikkerhedsrådets faste medlemmer velkommen, da det forhåbentligt vil kunne føre til et øget samarbejde mellem disse fem lande i sikkerhedsrådet”, udtalte FN's generalsekretær Stéphane Dujarric den 13. februar. Spørgsmålet om, hvorvidt den russiske side havde anmodet FN's generalsekretær om at arrangere et sådant møde under FN's generalforsamling i september, besvarede Dujarric ikke.

Da den russiske præsident Vladimir Putin allerede har tilkendegivet, at han vil tale på generalforsamlingen i september, og da Kina og Frankrig har tilkendegivet deres understøttelse af initiativet, behøver præsident Trump blot at tage flyveren til New York. Og hvis det er sandsynligt, at et møde finder sted mellem disse fire præsidenter, vil Boris Johnson formodentligt heller ikke blive væk.

Der eksisterer altså en reel mulighed for, at “Vestens” geopolitiske konfrontationsholdning kan afløses af et nyt mønster for globalt samarbejde. Disse udsigter kan ligge til grund for Ischingers pessimistiske ytringer. Rent faktisk bør de dog give anledning til optimisme, da det er en langt større trussel mod sikkerheden i verden, hvis tilhængerne af den gamle orden gennemfører deres hensigter.